

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 «
 Helyben házhoz kordva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 3.

A király és az általános választói jog.

Az általános választójog dolgában megindult az agitáció az egész országban. Immár mindenki ismeri Andrassy tervezetét, melynek legfőképpen kidomborodó és jellemző a pluralitás, mely egyenértékű és egyjelentőségű Andrassy égő fajszeretetével. A tervezetnek ez a nemzeti érdekünket minden áron és minden irányban való elszánt megóvó része megszerezte a javaslat iránt az egész Magyarország szimpátiáját. Mindenki át van hatva a pluralitás elkerülhetlen szükségességéről s legfőjebb csak egyéb jelentéktelenebb módosítások azok, a melyeket itt-ott a részlet kérdésekben keresztül akarnak vinni. Bizvást elmondhatjuk, hogy Andrassy egy csapásra diadalt aratott a javaslattal.

És mégis, a javaslat sorsa még nincs eldöntve. Arról értesülünk igen megbízható helyről, hogy a javaslat a királynál ütközött akadályba. Nem a pluralitás

miatt késik ő felsége végleges jóváhagyása, hanem más dolog miatt.

A pluralitás tudvalevőleg a magyarság szupremáciáját biztosítja és ez ellen ő felségének nincs is ellenvetése, mert megszilárdítja a kormány pozícióját is. Annál jobban dühöngenek azonban e miatt azok az elemek, akik a közel multban a magyarságnak s különösen ennek a kormánynak halálos ellenségei voltak. Ezeknek nagy összeköttetések vannak az udvarnál és hogy Andrassy-nak kellemellenséget okozzanak, belekapaszkodtak a választás titkosságába. Ugy befolyásolták az uralkodót, hogy a titkos választás mellett foglaljon állást, holott Andrassy a nyílt szavazás híve. Az uralkodó még nem döntött, de Andrassy nem enged. Remélhető azonban — mondja forrásunk — hogy a differenciát mégis el lehet osztani, annyival is inkább, mert Andrassy mellett van az egész kormány is.

Minisztertanács. Tegnap délelőtt 11 órakor a miniszterelnöki palotában minisztertanács volt, a melyen megbeszéltek a delegá-

ciók megnyitása alkalmából tartandó trónbeszédet. Hír szerint a trónbeszédben fontos kijelentések lesznek Boszniáról, s Bosznia annektációjáról.

A delegációs trónbeszéd megszövegezése.

A miniszterelnöki palotában tegnap csaknem egész nap fontos tanácskozások voltak, melyeken Wekerle miniszterelnök, Aerenthal külügyminiszter, Burián közös pénzügyminiszter Beck osztrák miniszterelnök és Klein és Korytowsky osztrák miniszterek vettek részt.

Ezen a miniszteri konferencián a delegációs trónbeszéd szövegét állapították meg és megbeszéltek azt is, hogy a boszniai kérdést milyen módon kezeljék a trónbeszédben és a delegációkban.

A helyzet a megszállott tartományokban — mint politikai körökben beszélnek — meglehetősen komoly. A helyőrségek állandóan készenlétben vannak. Most már nemcsak a szerbek, de a mohamedánok között is nagy irgatótság mutatkozik, amely több helyen vakmerő tüntetéseket nyer kifejezést.

Annyi bizonyos, hogy a közös kormány a magyar és osztrák kormányokkal egyetértőleg elhatározta, hogy a megszállott tartományokban bizonyos autonómiát létesít, amelynek tervezetét Burián miniszter a delegációkban részletesen ismertetni fogja.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Temetőben.

Jöjj kedvesem, menjünk . . .
 Bnsongó temető méla, esőndes tája
 Nem a mi világunk,
 Sirhalmokon nyitott fájdalom rózsája
 Nem a mi virágunk,
 El, el innen édes!
 Porladozó szívnek sóhajtása sir föl
 Könnyzattott rögből,
 Nem fakadhat gyönyör a mi szerelmünkre
 Abból a sok könnyből . . .
 El, el innen, édes!

Ott a mi világunk,
 Hol a szerelmnek boldogságos üdve
 Száll mennyből a földre,
 Ahol a gyönyörben, élvben elmerülve
 Nem gondolunk észre . . .
 Kis fészünkbe térjünk!
 Ott ragyog az élet bűbajos világa
 Arany napsugárban,
 Földreszállt napsugár nyitja ott rózsáit
 El nem muló nyárban,
 Gerle bugásában!

Menjünk, menjünk édes!
 Könny esillama rezzen szemekben már is,
 Sójaj két szivedből . . .
 Ne vigyünk magunkkal egy busongó szót is
 A temetőkerből,
 Jer, siessünk édes!
 A míg szerelmünkben rózsanyitó nyár van,
 Eljűk a világunk,
 Majd, ha kifáradtunk a nagy boldogságban
 S megpihenni vágyunk —
 — Ide jövünk édes.

Koncz Béla.

A tartozás.

Irta: Prém József.

Özvegy Darvas Károlyné egy délelőtt nem öltötte föl többé a gyászruhát, hanem pompás nyersselyem pongyolában nyitott be a nála lakó nagybátyjához.

— Jó reggelt, bácsi! — mosolygott rá a szép asszony és kövéres piros arcán megjelent az a két pajkos gödrücske, melyet a kisvárosban mindenki ellenállhatatlannak tartott.

Lindenburg Oszwald nyugalmazott őrnagy elégedetten nézte a hugat.

— Hm! Ezt már szeretem. Das ist eine Idee!

A többiit hozzáköhécselte, amiben az özvegyke is segített neki. Mert rettenetes füst tolongott a különben tágas, magas szobában. Az őrnagy ur már néhány cigarettát szitt el, utána egy havanna-virginiát, aztán egy ezüstös nagy szivart és most fejezte be a csibuk élvezetét.

Valóságos nikotin tobzódást rendezett minden délelőtt.

Könnyen tehette, hisz a város főtrafikja éppen özvegy Darvas Károlyné tulajdona volt. S hogy ne csak a pompás dohányféle fogyjon, hanem a likörök se maradjanak szégyenben, Liedenburg Oszkár pontos sorrendben egy-egy poháka cognacot, chartreuse-t, allás-t és szilvorumot kapott be. Tehette, mert a huga a város első fűszerüzletét bírta.

A nyári nap hosszú sugarakat bocsátott a szobába es ezen sugársávon kékes-sárga fehér színben hullámozott a maró füst. Mintha folyó opállá változott volna a levegő.

Az özvegy szokatlanul vidám volt. A nagybácsi rögtön megértette. Félretette a csibukot és kedélyeskedni kezdett:

— Teringette! Heust bist aber flott! Nem győzlek nézni, hugocskám. Hej, ha tíz évvel fiatalabb volnék! Mi?

— Ugyan, bácsi! Hisz félek ettől a rettenő Haynabajuszától!

Saját készítményü
 menyasszonyi kelen-
 gyék. Női férfi és gyer-
 mek fehérneműek.

Menyasszonyi kelengyék
Grünvald és Vahl
 Budapest, Nagyvárad, Bécs.
 Rákóczi-ut 5 szám. Telefon 193 szám.

Saját készítményü
 menyasszonyi ke-
 lengyék, Blousok,
 Jouponok, pongyolák.

Valószínű, hogy a trónbeszéd az európai sajtóban elterjedt hírek lecáfolására ki fogja jelenteni, hogy a monarchia most nem gondol Bosznia annektálására. A delegációs üléseket mindenestre nagy bosnyák vita fogja megélni.

Más hírek szerint Bosznia annektálása különböző áll. A függetlenségi párt egyik legtekintélyesebb tagja tegnap este a pártkörben erre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Képtelen vagyok ebben a kérdésben bizonyosságot szerezni. Azt kizártnak tartom, hogy a hírek minden alap nélkül kerültek volna közre, mert ez estben mohó étvágygal rájuk csaptak volna a cáfolatokkal. Sokkal kisebb fontosságú kérdésekben sem késnek a demontikával. De most hallgatnak minden felvilágosítást megtagadnak. Pedig, ez csak egyéni impresszió, okvetlenül bekövetkezik az annekszió.

Ezt igen valószínűnek tartják mindenütt. Fölmerült olyan verzió is, hogy erre az iniciatíva a delegációból indul ki, de még mindig nagyobb esélye van annak, hogy a megszállott tartományok annektálását a trónbeszéd proklamálja.

Általános sztrájk? Hír szerint a magyarországi szociáldemokrata-párt a plurális választói jog ellen az általános sztrájk fegyveréhez akar nyulni. Az általános sztrájkrol azonban egy rendkívüli pártgyűlés határoz.

Ezt a rendkívüli pártgyűlést már össze is hívták.

— A pártvezetőség, — így szól a föl hívás — a pártgyűlés határozatának megfelelően, kimondta, hogy a választói jogra vonatkozó törvényjavaslat benyújtása után következő vasárnapra rendkívüli pártgyűlést hív össze. A pártgyűlés egyetlen napirendje: A munkásság állástoglalása a plurális, nyílt és közvetett választói jogra vonatkozó törvényjavaslattal

— Akkor is, ha nem volna szürke?

— Akkor még jobban!

Mindketten nevettek s az özvegy két kezével meghuzta a hatalmas bajusz két végét, Aztán cuppanos csokot adott az őrnagy számára, de mégis inkább a levegőbe.

— Na beszéljünk okosan, hugom. Letetted a gyászt. Bravissimo! És most: Keine Faxen mehr! Nem azért vagy te szép, hogy örökké sirasd Darvas Károlyt. Derék ember volt, jó ember volt, de csak fűszerkereskedő volt. Remélem, nem akarsz örökké a »Fekete Elefánt« speccerájósna maradni? Mi! He? Potztausend — das kőnnt ich noch brauchen! Elég volt!

— De bácsi! Sohasem szégyeltem. S ha szegény Károly meg nem hül a vasuton...

— Ha tudgyuladást nem kap, ha meg nem hal végrendelet nélkül.

— Kegyetlen vagy Oszvald bácsi!

— Javadat akarom! Ja wohl. Te örököltél mindent. A kis sógornőd, az Amália majd csak kap férjet. Ha megfeledezett róla Károly, ki tehet róla!

— Kiházásitom! — sietett hozzátenni az özvegy. — Ne mondják, hogy az uram kis testvérhugáról megfeledeztem.

De előbb te menj férjhez. Igen! Most majd megválogatjuk, kinek add a kezdet. Nem is mégy az üzleted első segédjéhez, mint özvegy Galambos Péterné, ott a Fő-uton.

szemben. Fölhívjuk az ország összes szervezeteit, kivétel nélkül, hogy rögtön válasszák meg küldötteiket és jelentsék be a párttkárságnál (VII., Erzsébet-körut 24., II. emelet.)

Emelkedtek az adók.

A kivetési munkálatok befejezése.

Az adókivető bizottság Nagyvárád városában befejezte működését; az 1908—1910. évi ciklusra már most meg van állapítva a kivető bizottság hatáskörébe tartozó III. oszt. kereseti adók és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója.

Az adókivető bizottság munkálatából konstatálni lehet, hogy az adók összege tetemesen emelkedett. Ezt az emelkedést, mint értesülünk, nem az okozta, hogy az egyesek adóját emelte könyörtelenül a kivető bizottság, hanem a fejlődés hozta létre a magasabb adóösszeget. Ha pedig ez tényleg így van, akkor az emelkedést örvendetesnek lehet mondani. Különösen örvendetes ez, Nagyvárád város szempontjából, mert az állami adók emelkedése révén Nagyvárád város közköltő bevételei is emelkednek.

A befejezett adókivetések szerint az 1908—1910. évekre terjedő ciklusra évenként ki lett vetve III. oszt. kereseti adó:

Várád-Olasziban	72,623 K 95 fill.
Várád-Ujvároson	111,921 » 57 »
V.-Velenec-Váralja-Csillagvároson	79,219 » 08 »

Összesen: 263.764 » 60 »

Ezzel szemben az 1907. évben ki volt vetve III. oszt. kereseti adóban:

Várád-Olasziban	63,863 K 52 fill.
Várád-Ujvároson	108,868 » 57 »
V.-Velenec-Váralja-Csillagvároson	52,943 » 83 »

Összesen: 225,680 » 92 »

Összehasonlítva tehát a folyó 1908. évi és az előző évi kivetések, az emelkedés 38,083 kor. 68 fillért tesz ki.

Ha kiszámítjuk, hogy ezen emelkedés révén, az 52 százalékos pótdadó alapján, mily összeget nyer Nagyvárád városa, látjuk, miszerint a városi pótdadók címén a város 19 803 kor. 51 fillért nyer, ami nem megvetendő összeg.

A kivető bizottság által megállapított adóösszegekben még lesz némi változás, a beadandó felszólamlások révén, de ez oly keveset változtat a kivetés eredményén, hogy szóba sem igen jöhet.

Mint értesülünk, a többi adócímek szintén emelkedtek; így a házbér-adók, az I., II. és IV. osztályu kereseti-adóösszegek emelkedése tetemes, ami szintén tekintélyes összeggel emeli a városi adó bevételét.

Az ipartörvény-tervezet ellen.

A nagyváradi ipartestület memorandumuma.

Évtizedes panasz és sóvárgás után örömmel vette a híret Magyarország kisiparossága, hogy a kormány új ipartörvényt dolgoztat ki, amely hivatva lenne az iparosság helyzetét segíteni s megmentené a kisipart a pusztulástól.

Az öröm azonban nagyon korai volt s mikor az új ipartörvénytervezet nyilvánosságra került, megdöbbenve látták az iparosok, hogy a tervezet nem csak semmi jót nem hoz az iparosságra, nem csak nem orvosolja sérelmeiket, hanem egyenesen rombadönti képtelen, a gyakorlati élettől és a kisiparosság érdekeivel ellenkező intézkedései által a már is jórésben tönkre tett kisipart. Az új törvénytervezet készítésénél nem vették figyelembe azokat a panaszokat, amelyek egy évtized óta az iparos kongresszusokon elhangzottak.

Hahaha! Kezét adta az üzletvezetőjének! A boldog asszony!... El ne feledd, hogy katonatiszt lánya vagy! Már születésednel fogva is jogod van, hogy fenn hordjad a fejedet.

S valóban, özvegy Darvas Károlyné büszke volt.

Házában még férje életében is a hadsereg délceg, daliás tagjai fordultak meg és most, hogy a háziur tisztjét az őrnagy ur képviseli, az egyenruhás alakok, délceg hadfiak mind-sűrűbben uzsonnálnak és vacsorálnak a Darvas házban.

És Lindenburg Oszvald nekihevíl s mint a terveket főzi:

— Ne feledd, hogy a mikor Darvashoz mentél, voltaképp leszálltál hozzá. Apád őrnagy volt, én is a császár kabátját viselem és te közönséges nyárspolgárhoz, egy fűszereshez mentél! Igaz, szegény voltál, de most gazdag vagy. Hányan vetekehetnek itt veled a városban? Ne feledd, hogy ennek a jólétnek is ára volt és hogy családunk fénye ellen vétettél. A csorbát ki kell köszörszölöd. Ez pedig csak úgy lehetséges, hogyha katonához mégy feleségül. Lakatos kapitány nem hiába jár ide olyan sűrűn. Jól megfigyeltem. Hát meghallgatom-e?

A szép asszony a halántékáig elpirult a nagy izgatottságtól. Szinte ijedten kérdezte:

— De hát szeret-e igazán a kapitány?

Hisz mindenkinek udvarol! Félek, csak szokásból jár ide... Azt is mondják, hogy adósságai vannak...

— Adósságai? Hát melyik tisztnek nincsen tartozása? Nekem is van, apádnak is volt.

Ó, az apus!

És az özvegyben igen szomorú emlékek támadtak. A hitelezők zaklatásainak, pörök-küldéseinek, végrehajtók látogatásainak és a hirtelen penzionáltatásnak rettentő emlékei...

Lindenburg őrnagy sietett a megnyugtatóssal:

— Az a pár száz, vagy mondjuk, pár ezer forint: semmi! Hisz Lakatos már novemberben őrnagnak lép elő.

— Mem megyek hozzá, ha csak a pénzemre vágyik! Mert jól tudja, hogy a kaució háromszorosan is megvan.

De amint ezt mondta, a szép asszony halántékáig elpirult. Ez a hír elárulta, hogy már halálosan szerelmes a kapitányba.

II.

E percben nyílt az ajtó s a félénk, bodrosfejű Amália lépett be sietve, mintha valakitől menekülne.

Mi lett? — kérdezte a sógorasszony?

Semmi! A kertben voltam s a kerítésen át beszélgettem Lakatos kapitánnyal.

HÖLGYEK!

A legdivatosabb és legújabb szabásmintáim megérkeztek. Személyzetemet a főváros elsőrangú szalonjaiból hozattam. — A munkáért kezességet vállalok. —

ROTH ADOLF női szabó
NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCA 11. SZÁM.

A nagyvárad-i ipartestület, mely az országban méltán vezérszerepet visz, most felemelte szavát az új ipartörvény-tervezettel szemben. Memorandumot készített a kereskedelmi miniszterhez, amelyben rámutat, hogy az új tervezet még a mai helyzetnél is jobban sújtaná kisipart s kéri, hogy az egész tervezetet, mely teljesen megsemmisítené az úgy is csak vergődő kisipart vonja vissza a miniszter s a legilletékesebb faktorok, az iparosok közbejöttével s a sérelmek, panaszok figyelembe vételével készítsenek új, megfelelő ipartörvény-tervezetet.

A memorandum igen erős hangon van tartva, amit ment az a kétségbeesés, amely az új tervezet láttára, méltán elfogja a kisiparos-ságot, amely a tervezet törvénynyé válása lét-kérdést jelent.

A nagyvárad-i ipartestület memoranduma a következő:

Nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

A nagyvárad-i ipartestület 1600 tagot számlál s így az ország legnagyobb testületei közé számítható. Mint egy testület résztvettünk mindazon mozgalmakban, melyek az iparosok közjólétének előmozdítása érdekében lettek összehívva s így résztvettünk az 1904. évben Szabadkán megtartott országos iparos kongresszuson is.

Az ország iparosai az 1884. évi XVII. törvény életbelépte 3-ik évében, már nagy adat halmazzal mutatták ki azt, hogy a törvény nem felel meg az ország ipari és kereskedelmi viszonyainak s ezért már az első iparos-kongresszus a törvény hiányait feltüntetve igaz adatok halmazával megokolva kérelmezte az országgyűlést, hogy a kimutatott alapon a törvényt revízió alá vegye.

Ezen kérelmünk 7 kongresszuson a fejlett viszonyokhoz képest újabb adatokkal pótolva ismételtén kérelmeztük, de az ország iparosainak kérelme csak az országgyűlés kérvényi bizottságához jutott el, amely azt végzettséggel a kereskedelmi miniszternek adta ki érdemleges elintézés végett.

Kapott is az ipartestületek országos központi választmánya a kereskedelmi kormánytól a felterjesztésre választ, amely abból állott, hogy miután az úgy tanulmányozás és előmunkálatok előtt áll, türelmet ajánl.

Ez volt a mindenkor kereskedelmi miniszter urak válasza és fájdalom, miután az iparosok országos közérdeke az országgyűlésen képviselve nincs, a választ újabb kérelemig tudomásul kellett venni.

Már fent jeleztük, hogy részt vettünk Szabadkán 1904. évben megtartott országos országgyűlésen is, ahol sérelmeink ismételtén elő lettek terjesztve. Ez a gyűlés a többitől annyiban különbözött, hogy a kormány, amely akkor törvénytelenül vezette az ország ügyeit a gyűlésre meg nem hivatott de meghívtuk az országgyűlés ellenzé. kiváló férfait mert kézzel fogható bizonyossággal tudtuk, hogy az ország ügye ezek kezébe fog letétni.

Nagy volt az országos gyűlésben megjelent iparosok öröme midőn a megjelent ország nagyok közt a leendő kereskedelmi minisztert Nagyméltóságod személyében üdvözölhette. Az öröm, mely mindnyájunk keblét melegítette, azért volt, mert az ország iparosai ellenzéki érzelmeit is a diadal útján látta. A nagyméltóságod által személyesen tett nyilatkozatok pedig reményt nyújtottak arra, hogy nagyméltóságod hallva az iparosok egyöntetű kívánalmait, oly ipartörvényvel fogja az ország iparosait meglepni, amely teljes megelégedésre fog találni.

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Az iparosság reménye csalódásba ment át, örömről bánattá változott, mert nem a kívánalomnak megfelelő ipartörvényt kaptunk, hanem kezünkhez jutott egy közel 1000 szakaszból álló oly tervezet, amely méltó mása az e törvényt megelőző 10 vastag kötetből álló iparstatistikának.

E műből, mely Sztéryny József államtitkár ur elmeszüleménye megismerjük a felvilág iparviszonyát, csak éppen hazánk mult dicső iparviszonyaira nem jutott tér az érdekes összeállításban. A történelemben az igazság érdekében méltó feljegyezni azt, hogy az 1848-ik dicső nemzeti felkelésben, dacára, hogy a külföldtől teljesen el voltunk zárva, saját erőnkkel 9 hónap alatt felszereltünk 100 000 magyar honvédet, tehát volt magyar iparos ez előtt 60 évvel is és ezért méltó lett volna a fenti műben erről is megemlékezni. A fent elmondottak alapján

hivatalos tisztelettel bejelentjük, miszerint az ipartörvény tervezet § halmazát tárgyilagosan átnéztük és észrevételeinket megtettük. De mért tudomással bírunk, hogy az ipartestületek ha tettek is javaslatot, azt azért tették, mert a képtelen szakaszalmaz ellenmondásait óhajtották kiegyenlíteni, ami azonban sem nekünk, sem másoknak nem sikerült.

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Az elénterjesztett tervezet, ha annak negyedrészre megvalósulna, egy évtized alatt nem lenne hazánkban kisiparos. Mi, e haza iparosai, 8 kongresszuson megállapítottuk sérelmeinket, ezek alapján kellett volna a tervezetet kibővítve kidolgozni, amely magában kellett volna, hogy foglalja az iparosok jólétének és boldogulásának alapelveit. Ehelyett az egész törvénytervezet csak fennhatóságokat és büntető szakaszokat állít sorrendbe (Iparfelügyelő-, főiparfelügyelő-, és iparbíró) ezek mind arra vannak a tervezetbe beillesztve, hogy az államot fenntartó és családju nevelé ért küzdő iparost, hol egy, hol más okozatokért zaklassák és birságokkal sújtják. Gondoskodik a tervezet tanoncokról, munkásokról, munkásnőkről, meg ennek születtendő gyermekeiről is, de rólunk iparosokról, csak a büntető szakaszok halmazában erősen megokolt szakaszokban emlékezik meg.

Nem, Nagyméltóságú Kossuth Ferenc Ur, ilyen szociális megoldásból mi Magyarországon iparosai nem kérünk, mert meg ma is fülünk dobját érzékenyen sérti, Nagyméltóságod által az ország színe előtt elmondott azon beszéde, melyben annak méltóztatott kifejezést adni, miszerint a betegesítő törvény a szeretet törvénye.

Hogy azon falmagaszalt törvény mennyire érdemelte meg azon magasztos kifejezést erről nagyméltóságod rövid időn belül megfog győződni, mert ma az egész országban lázas forrongás van a betegesítő törvény ellen, amely elviselhetetlen terhet rótt az iparosokra. Mély alázattal kérjük nagyméltóságú miniszter urat, méltóztatson a tervezetet még bizottsági tárgyalás előtt, mint teljesen alkalmatlant bevonni. De mert új ipartörvényre elodázhatlan szükség van, méltóztatson az ipartestületek országos szövetségét megbízni, hogy a 8 kongresszuson kifejezett kívánalmak alapján készítsen egy oly törvénytervezetet, mely az ország jelen helyzetének és a fejlett viszonyoknak megfelel és azt az ipartestületek jóváhagyása után esetleg kor-

Egyszerre aztán virágot kért tőlem és amikor odanyújtottam neki, úgy megszorította a kezemet s oly hirtelen megcsókolla, hogy megijedtem. Máskor sohasem tette. Azt mondta a kapitány, hogy eljön...

Amália szintén a halántékáig elpirult. Hát már ő is szerelmes! Lindenburg ur meg özvegy Darvasné éles, átható tekintettel nézett rá. Erre a kis lány zavarában kisietett a szobából.

Csak nem őt szereti a kapitány? pattant föl az özvegy. — Szent Isten! Bácsi! Hehehe! Szeretni! Hát csak szeresse! Hisz nincs semmije annak a leánynak! A tied minden. Lakatos Tibor pedig kaució nélkül nem nőülhet. Légy nyugodt. Nur Geduld und Flegma!

— De én úgy érzem...

— Ne érezz te semmit. Bízid rám, majd én elintézek mindent. Ismerem a katonáimat! Ha valamelyik bolondot csinál, az csak kivételes dolog. Lakatos kapitány pedig nem bolond.

Délután néhány tiszt jött látogatónak. Kugliztak a Darvas-kertben, ahol még a boldogult háziga zda pompás lugost építették. Itt terítették ma uzsonnára. Egész lukullusi lakoma volt az. Ami csemege csak előkerült a fűszerboltból, az

mind legpompásabban elrendezve jutott az asztalra.

Az uzsonnából vacsora lett, éjfél utánig együtt maradt a társaság és a finom halakat, a rózsás sonkát, az izletes kolbászféléket párolgó paprikáscsirke követte. Hát még a jó fajta borok behűtve és a legjobb ásványvizekkel vegyítve...

— Hm! Csak jól táplálkozunk, mi? Szervusz, kamerád!

És Lindenburg Oszvald koccintott minden tiszttel. Már az illatos havanna szivarokat füstölték. mikor Lakatos Tibor sétálni ment a kertbe.

Bántotta valami. Valahányszor fölneztett az asztal mellől, tekintete egyenesen a faszorontul lévő konyhaablakra esett.

Abban az ablakban föltűnt neki egy szelid, szőke lányfej, a kedves Amáliáé. És a kapitány elnézte, mint buzgólkodik a házi kisasszony, hogy a sonkás és halas tálak minél szebbek legyenek. Ott fáradozott a vacsora-főzéssel segítve a szakácsnénak. És sem uzsonnára, sem vacsorára nem jött a kerti lugasba.

Bezzeg a szép özvegy: ő ki sem mozdult innen. El nem hagyta volna a tiszt urakat egy pillanatra sem. Ünnepeztette magát és

osztotta a parancsokat... Amellett kacérokodott Lakatos kapitánynyal...

Egyszerre észrevette, hogy a kiszemelt véglegényt mindjobban lehangelja valami. De nem tudta az okát. Amikor aztán Lakatos kapitány sétálni ment, az özvegy rögtön utána küldte a nagybácsit, biztatva őt, — hogy biztassa a sétálót.

A rosszkedvű udvarió a konyhaablakhoz ment és mire odaért, már Harmatos Benő főhadnagyot találta ott. Nesztelenül megállt egy fa árnyékában és nézte a jelenetet. Ezuttal nem a lány adott virágot a tiszt urnak, mint ő neki ma délelőtt, amikor kért Amáliától, hanem Harmatos főhadnagy adott át egy pompás tearózsát a boldogan mosolygó leánynak.

Lakatos kapitány semmit sem értett a beszélgetésükből, de azt érezte, hogy ez a Harmatos főhadnagy boldog és szerencsés ember! Aztán elment a kardos lovag és a leány utána nézett hosszan. Végre sóhajtott egyet... A szemei mintha könnyektől csillantak volna meg... Es utána hirtelen ajkához emelte a tea rózsát, melyet az elébb kapott és csókoltta hevesen, amíg zokogásba nem tört ki. Csak úgy fuldokolt a kis lány szivszaggatóan.

Lakatos kapitány elsietett. Nem birt magával. Az a zokogás mindenfelé elkísérte. Egy-

Selymek és finom női ruhas övetek! = = = = Karlsbadi bőrkeztyü párja 78 és 95 kr.

Szolid kiszolgálás!

Tömegmegvétel folytán gyári áron alul árusíthatnak.

Szigoruan szabott árak!

ÁRUHÁZ A GÓLYÁHOZ GUTFRIED TESTVÉREK Szent László-tér (Holdas templom mellett.)

E lap előfizetői 5 százalékos pénztári engedményben részesülnek.

mányhatóságilag kibővítve, az országgyűlésnek letárgyalás végett terjessze elő.

Ez az eljárás azért kívánatos, mert az előjelekből ítélve féltő hogy az iparos polgárság elégedetlenségének azzal fogja jelét adni, hogy pártállását megváltoztatja, a mit az ország nyugalmának érdekében kívánatos volna megakadályozni.

Tisztelettel maradunk nagyméltóságodnak igaz hívei, a nagyváradai ipartestület nevében.
Nagyvárad, 1908. október 1.

Bertsey György,
ipartestületi elnök.

Ovári Lajos,
alelnök.

Andriska Károly,
alelnök.

Weitersütsz János,
főjegyző.

Két vakmerő betörés.

Tegnap a kora reggeli órákban értesült a rendőrség, hogy városunk két legforgalmasabb utcájában pénteken éjjel vakmerő betörések történtek. Nem hinné az ember, hogy olyan helyeken, mint a Kossuth Lajos-utca és a Bémer-tér, hol még éjnek idején is elég nagy a járókeiők száma, merészellen valaki boltot s pláne kirakatot kifosztani. Az egyik tett színhelye özv. Sonnenfeld Józsefné Kossuth-utcai fegyver- és diszmű-áru kereskedésének a kirakata, a másik egy Bémer-téri előkelő fűszer-üzlet, melynek Kádár János a tulajdonosa.

A rendőrség mindkét betörés tetteseit a legszigorubbán kutatta, de ezideig még egyik sincs kezei között, bár a fűszer-üzlet pénztárának kifosztóját sikerült kitudni, de tartózkodási helye még ismeretlen. Tudósításunk a következő:

Kifosztott kirakat.

Sonnenfeld Józsefné fegyver- és diszmű-kereskedőnek a falba erősített kirakatainak egyikét páratlan merészséggel és ügyességgel rabolták ki e hó 2-án éjszaka, mindezideig is-

szerre csak Lindenburg, a nagybácsi állott előtte.

— Jó hogy négyszemközt lehetünk, kezdte a kapitány.

— Mond csak miféle végrendeletet hagyott hátra Darvas?

— Semilyent. Minden a hugomé. Bis auf den letzten Nagel!

— És Amália? Ő mit kap?

— A vagyont tisztán Darvas szerezte. Amália szüleitől semmi sem maradt. Azért semmit sem követelhet a leány a bátyja vagyonyából.

— És a hugod? Mit hozott a házhoz?

— Hisz tudod egy katonatiszt lánya! Szegény, de rangbeli. — Sietett hozzátenni Lindenburg.

— És hány évig volt Darvasnak a felesége?

— Csak kettőig.

— Csak? És örökölt utána . . . menyit is?

— Százhuszezer forintot. Hehehe! Most már letelt a gyász. Az üzletet eladja. Mert tudod, a tiszt leánya még se maradhat örökké fűszerkereskedőné!

Lakatos hirtelen gondolt egyet.

meretlen tettesek. Kifurták ugyanis a kirakat egyik oldalát s az így támadt részen egy kilences flóbertet, több lefaux és lankaszter szürke és fekete színű fegyvert s egy és két csövű puskát, melyeknek értéke meghaladja a 234 koronát, vittek el. Csodálatos, hogy a mégis több időt igénylő és elég erős zajt okozó rablást senki sem vette észre, egészen a reggeli órákig. S hogy nem is tartották szükségesnek sietni működésükkel a tettesek, azt bizonyítja az a trágár és guanyos hangú felirat mit a kirakaton találtak és a mit a tettesek akasztottak oda. A nyomozás a legszélesebb körben folyik.

Kirabolt pénztár.

Hasonló merészséggel járt el Kádár János fűszerüzleti pénztárának kifosztója is. Folyó hó 2-án éjjel ugyanis belopódzott a tolvaj az üzlet mellett lévő raktárhelyiségbe s megvárva, míg mindenki távozott a boltból, teljes nyugalommal feltörte a pénzes fiókot s onnan 350 koronát papír, arany és ezüstpénzben magához vett. Ezután visszaesont a raktárba, honnan bejutott a segédek szobájába, kik ekkor semmit se sejtettek. Tudniillik ugyanis, hogy a tettes a bolt személyzetéhez tartozott s mint ilyen észrevétel nélkül jutotthatott be a raktárba.

A segédektől a tettes, kit Németh Sándornak hívnak, 10 koronát kért kölcsön, mit azonban nem kapott meg. Szavai szerint a pénzt utiköltségre kérte, mivel Debrecenbe akart menni, hogy ott új állást foglaljon el. Ekkor azonban már a rablott pénz nála volt. Ezután elhagyta a segédek szobáját, kik maguk bocsájtották ki s még azon éjjel Budapestre utazott. A rendőrség elfogatása iránt intézkedett.

A konzulok.

A magyar király a spanyol király tiszteletére bált rendezvén, meghívta arra a külföldi nagyhatalmasságok nagy- és kisköveteit, fő- és alkonzuljait.

— Te Lindenburg! Szeret-e engem a hugod? Hozzám jönne-e?

A Nagybácsi szeretett volna felkiáltani örömeiben.

— Hát hiszen . . . No persze! Hisz fülig szerelmes beléd . . .

— Elveszem, de egy föltétel alatt.

Ezalatt odaért a szép özvegy is hozzájuk és hirtejen megszólalt:

— Föltétel? Milyen föltétel? — S szinte reszketett.

— Lakatos a szeme közé nézett a szép asszonynak:

— Becsületbeli tartozást kell előbb elintéznem.

— Ah! S mennyi az?

— Harmincezer forint. Nem nőülhetek másképp!

— S kinek adós? — kérdezte az özvegy.

— Amáliának és Harmatos főhadnagynak! Szeretik egymást. S a kaució harmincezer forint . . . Illő, hogy a kis sógorasszonyka előbb jusson főköttő alá, mert fiatalabb s csak aztán az özvegy!

III.

Félévre rá kettős esküvő volt.

Európa szeme Budapesten csüggött. Annyi nemzet hatalmas képviselői voltak együtt, hogy akár egy második bécsi vagy berlini kongresszust is tarthattak volna Budapesten.

Saját külön tudósítónk a következő diplomáciai kitünőségeket jegyezte össze:

Libéria konzulja: Leitner Zsigmond.

Panamae: Küszler Henrik.

Ferziadé: Freund Ferenc.

Perné: Sándor Pál.

San-Marinóé: Tiller Sámuel.

San-Domingóé: Balla (Berger) Sámuel.

Manquayé: dr. Molnár (Morgenstein) Mór.

Ezek heten különváltva tárgyaltak, távolabb a többi diplomatáktól, akiket valószínűleg nem akartak társaságukba fogadni.

A nagy férfiak komoly tanácskozása általános érdeklődést keltett. Hallani nem sokat hallottak belőle — a diplomaták óvatosak! — de látni lehetett egyet-mást. Libéria konzula mind a két kezével gesztikulált, a sanmarinói főkonzul mindig belebotlott a kardjába, a perzsa főkonzul az orrával árnyékba borította az uruguayi főkonzul lábainak minden görbületét, míg a perui főkonzul fölnyelve tekintve a kolégái fölött, várta, míg a spanyol király megszólítja őt.

Ő spanyol felsége azonban nyilván eltévesztette az udvari etikettet: mert a hét kiváló diplomata megszólítása egyre késett.

Ők a heten egyre türelmetlenebbül feszengtek. Végre is magukra vonták a figyelmet s a vendég király ozzel a kérdéssel fordult a házigazdához:

— Ezek is magyarok?

— Nem kedves Alfonz: ezek csak konzulok.

— Ah, konzulok? Kérlek mutasd be őket!

— Oh, igen szívesen.

Ezzel a két felség a konzulokhoz lépett s következtet a bemutatás: közben a jeles diplomaták igyekeztek ő felségének magas tetszését megnyerni találó feleleteikkel. — Tudósítónk a következőket leste el:

A spanyol felség: Ön, ugy-e Libéria konzula?

Libéria: Igenis, felség.

A spanyol felség: No és hogy vannak otthon abban a szép Libériában?

Libéria: Oh, felséged igen lekötelez, — köszönöm, mind a két komorajikom jól van — de hol látta felséged a szép libériájukat?

A spanyol felség: (megdöbbenve fordul a következőkhöz.) Ön nemde Perut képviseli?

Peru: Igenis, felség.

A spanyol felség: És minők önöknél a kilátások a termésre?

Peru: Felső, még egy végrehajtási novella és nem terem több gseft egész Lipót-városon.

A spanyol király (meghökken; kinek az eszecs-kéjében van némi hiány: az övében, vagy a Peruban? Alig tudja megszólítani a harmadikat): Ön, ugy tudom, uruguay?

Uruguay: Igenis, felség.

A spanyol felség: Mi is a neve?

Uruguay: Mór. Mór de Molnár, vormalis Morgenstern.

A spanyol felség: Mór? Hiszen mórak az én hazámban is voltak.

Uruguay (legyint a kezével) Mboh! Akkor beszéljen felséged, ha megolvasta, hány Mór és Möric van Budapesten? Ennyi összesen sem volt soha Granadában!

Fiúk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —
Leányok! üzentébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-
táskák 23, könyvszijak 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1 —, keték stb.
Grammophonok nagy választékban részletfizetésre is. Intézetek részére teljes felszerelések.

A spanyol felség: No, mi a mióinket kikergettük. (Tovább megy.) És ön, kedves . . . izé . . .

San-Domingo: Balla, csak Balla, felség. Balla Sámuel.

A spanyol király: Igen, igen! Melyik államot képviseli ön?

San-Domingo: Dongo . . . Dongó . . . akarom mondani San-Dongót. Azonfelül a fumei kávé behozatali részvénytársaságot, fixum és percent mellett.

A spanyol felség (elhülve megy tovább) és ön kit képvisel az államfők közül?

San-Marino: Csak magamat, felség. Az én cégemnek nem kell képviselő, mert engem örmestertől felfelé és lefelé mindenki maga keres fel. Jó kiszolgálás, olcsó árak, három havi hitel. (bizalmasan). Ugy tudom, felséged előlépett a ranglétrán — magyar lovassági tábornokká. Ha lehetek szolgálatára — jó kiszolgálás, olcsó árak és három havi hitel, váltón.

A spanyol felség: Köszönöm; majd ha San-Marinoiban találkoztunk. (A két konzulhoz). Nagyon szép volt, nagyon örvendek, hogy államaiknak ilyen igazán diplomata-típusú képviselőivel találkozhattam.

Peru: Oh felség . . . oh felség . . . legyen szerencsénk máskor is, alászolga . . .

A két felség odébb megy.

A spanyol felség (sugva): Kérlek — ha nem sértő a tudakozás — mind ilyen konzul van Budapesten?

A magyar felség: Isten ments! Hanem tudod, nekem nagyon sok királyi címem van; ez a hét konzul pedig a jeruzsálemi király udvarához tartozik.

Előfizetési felhívás.

Küzdelmeknek, válságoknak megyünk eléje s mikor a keresztény Magyarországnak annyi ellensége támadja meg ezt az országot, bizony elszorulhat minden becsületes szív a kérdésre: mit hoz a jövő?

Pedig nem szabad haboznunk, kételkednünk a válaszáznál. A jövőben nem rejtekezhet más, nem szabad másnak rejtekeznie, mint a megerősödött keresztény Magyarországnak.

Várnunk, akarnunk és előkészítenünk kell a jövőnek ezt az alakulását. Várnunk bizó reményességgel, akarnunk férfias erővel és előkészítenünk a szilárd alapok felépítésével.

A keresztény Magyarországnak alapja: a keresztény közvélemény.

Ennek a keresztény közvéleménynek szolgálatában áll lapunk. Ezt terjesztjük, ezt erősítjük abban a rendületlen meggyőződésben, hogy minden egyes napi munkánkkal ehhez a célhoz jutunk közelebb.

Nehéz munkánkhoz munkatársul hívjuk a közönséget. Kérjük az előfizetések megújítását, kérjük lapunknak minél hathatósabb terjesztését — a keresztény Magyarország propagandája, mindnyájunk hazai érdeke számára kérjük e támogatást.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 .

Helyben házhoz kordva:

Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 .

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	24 kor.
Negyed évre	6 .

A „TISZÁNTÚL”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hir.** Dr. Schiff Ernő, a gyermekkórház igazgató főorvosa külföldi utjáról tegnap Nagyváradra vissza érkezett.

* **A király nevenapja.** Felsőes apostoli királyunk névünnepe köszöntött reánk. Máskor is örömnapja volt az a magyar nemzetnek, annál inkább most, mikor a legutóbbi időkben olv sokszor mutatta irántunk való szeretetét. Királyunk névünnepe felszáll az ima hű alattvalóinak lelkéből. Kérve a királyok Királyát, nyujtsa még hosszúra az ő drága életét, s adjon neki békés, áldásos uralkodást! Népeinek szeretete nyujtsa neki kárpótlást az élet szenvedéseiért. Királyunk névünnepe alkalmából a nagyváradi I. sz. székesegyházban d. e. 9 órákor ünnepélyes hálaadó isteni tisztelet lesz, melyet Fetszer Antal, felszentelt püspök, káptalani helynök fog tartani.

* **Samassa bibornok adománya.** Egerből sürgönyzik: Samassa József érsek 80-ik születése napja alkalmából egyházmegyéje papságának nyugdíj alapjára százhuszonöt ezer koronát adományozott.

* **Kinevezés.** A nagyváradi ítélőtábla elnöke Sommer Antal budapesti lakos, végzett joghallgató ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

* **Uj tanárok a tanítóképzőben.** Fetszer Antal felszentelt püspök, káptalani helynök tegnap nevezte ki a tanító képző új katedrára pályázók közül Laszcsik Ernőt a nyelv történelmi szakra és Straub Ferencet a mennyiség- és természettudományi szakra. Mindkettőnek teljes képzőt-nári képesítése van. Heiling József, kir. kath. tanító képző igazgató tanári kara s intézete növendékei élén ma reggel 8 órára vonul a várad olasz-i plebánia templomba az ünnepélyes Veni Sanctéra. Az épület mára tervezett megáldása — mivel a lakhatási engedélyt még nem adta meg a hatóság — későbbre marad.

* **A havidijasok kérése.** Nagyvárad város adminisztrációjában vannak olyan alkalmazottak, akiknek helyzete némileg olyan, mint Mohamed koporsójának. Se lent, se fent; se nem napidijasok, se nem tisztviselők. Ezek a havidijasok. Az ő állásuk körülva irva, hogy megkülönböztessék őket a napidijasoktól végleges alkalmazásuk van, de nyugdíj nélkül. — Nyugdíjasok lesznek, ha legalább irnokká megválasztatnak. De erre, a mai választási viszonyok mellett kevés kilátásuk van. Most közös kérvényt intéztek a város törvényhatóságához, amelyben azt kérik, hogy ők is soroztassanak

be a nyugdíjjogosultak közzé. Vagyis azt kérik, hogy ha erejüket, munkaképességüket kihasználta a város, s dologképtelenné válnak, vagy hátramaradt családtagjaiknak legyen kenyerük. Ez a kérelem méltányos, bárha áldozatba is kerül a város részéről.

* **Esküvő.** Schulz Antal a Szent László nyomda bérlője, tegnap délután fél 4 órákor esküdt örök hűséget Oláh Róza kisasszonynak, az újvárosi plébánia kápolnában.

* **A nyugdíjbizottság ülése.** Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap délután Bordé Ferenc főjegyző elnöke alatt ülést tartott, melyen jelen voltak: dr. Hoványi Géza, dr. Molnár Imre, dr. Stokker József, Ragány János és Istvánffy István. Szöllősi Vince fogyasztási hivatali szolgát nyugdíjazták. — Bereczky Lajos volt irnok özvegyének özvegyi ellátását és gyermekeinek neveltetési járulékait megállapították. Érdekesebb ügy egy szegény elhalt rendőr hátramaradt családjának nyugdíjügye. Danyek István rendőr ez évi augusztusban elhalt. Kinevezésétől haláláig 21 nap hiányzott a tiz évből, amennyit a nyugdíjszabályzat a nyugdíjjogosultságra megállapít. Tehát e miatt a 21 nap miatt esnek el a családjára a nyugdíjtól, jól lehet előzőleg már félétét töltött próbaszolgálatként. A nyugdíjbizottság a szabályzattal szemben nem véleményezhette az özvegyi nyugdíj megadását. Tekintetbe véve azonban, hogy méltánytalan volna a várostól, ha formák miatt, 21 napért egy szegény családot megfosztana a segélytől, elhatározta a nyugdíjbizottság, hogy előterjesztést tesz hivatalból a város törvényhatóságához, amelyben rámutat az eset rendkívüli voltára s javasolja, hogy nyugdíj helyett kegydíjat adjon a város a nyugdíjjogosultság megszerzése előtt 21 nappal elhunyt rendőr szegény nejeinek és gyermekeinek. A nyugdíjbizottság így eleget tesz a merev formának, de egyben megtalálta azt az utat, amely méltányos és igazságos. Azt hisszük, hogy a törvényhatóság egyetlen tagja sem zárkózik el a javaslat elfogadása elől.

* **Az új Pece-hidjai.** A Pece-patak szabályozási munkálatait Nagyvárad város határán alul már megkezdtek. A Pece meder áthelyezése folytán úgy a város alatt, mint a belényesi ut mentén vasbeton hidakat kell építeni. A hidak építésére vonatkozólag a város törvényhatósága árlejtést irt ki s mint legelőnyösebb vállalkozónak, Incze és társa cégnek adta ki a munkát. A belügyminiszter a közgyűlés ezen határozatát jóváhagyta s a részletterveket a kivitelre alkalmasnak találta. A terveken rendelt el némi pótlást.

* **Kik pályáztak az irnoki állásra.** A Nagy-Várad városánál megüresedett irnoki állást csütörtökön, október 3-án tölti be választás után a közgyűlés. A pályázati határidő tegnap járt le. Az állásra a következők pályáztak: Akkandesz István, városi havi dijas, Czeglédy István tb. rendőrbiztos, Mayercsik Ferenc városi napidijas, Mihályi Lajos városi napidijas, Rátkay István, Schwarcz Adolf v. havidijas és Ságby József v. napidijas.

* **Ahol életveszélyes a forgalom.** Dr. Kazay Kálmán törvényhatósági biz. tag tegnap

Uj férfi-, fiu- és gyermekruha-üzlet.

Van szerencsénk a t. ruhavásárló közönség b. tudomására hozni, hogy **Zöldfa-utca (Zöldfa szálloda épületében, a Sörcsarnok mellett)** e hó folyamán egy férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletet nyitottunk, hol legfinomabb szövetekből készült ruhák óriási nagy választékban és igen olcsó árak mellett kerülnek eladásra. **Jelszavunk:** Kevés pénzért szép ruhát, jó ruhát és csinos ruhát. — Megtekintés ingyen, próbabevásárlással meglehet mindenről győződni — Kiváló tisztelettel

GELBERG és NAGY.

indítványt adott be Nagy-Várad város törvényhatósági bizottságához, amelyben rámutat, hogy a Kolozsvári-utcán levő m. á. vasuti átjárónál napról-napra megtorlódik a forgalom s a közlekedés valósággal életveszélyes. Indítványozza, hogy Nagy-Várad város írjon fel a kereskedelmi miniszterhez, hogy ezen az átjáró ponton a m. á. v. felüljárót készítsen s ezáltal biztosítsa a szabad forgalmat.

* Az ötödik kéményseprőkerület. Még 1903-ban, tehát 5 évvel ezelőtt kimondotta a város közgyűlése, a rendőrség javaslatára, hogy, egyrészt kéményseprés ipar fellendítése, de másrészt a fontos tűzbiztonsági érdekekre való tekintettel is, a meglévő 4 kéményseprési kerület mellett egy ötödik kerületet is létesít. A közgyűlés erről szóló határozata, ez idő óta egyre a kereskedelmi miniszteriumot járja, ahol unos-untalan újabb és újabb kifogások merülnek. Most, mikor már a miniszterium mindenféle óhajának megfelelően át-dolgozták a szabályrendeletet, a kereskedelmi miniszterium újra vissza küldte az összes irásokat, ezuttal azon kívánsággal, hogy állapítsa meg a hatóság a nagyváradai kéményseprő-mesterek bruttó és netto jövedelmét s egyúttal a létesítendő új kerület kéményseprő mesterének netto és bruttó jövedelmét. Mithogy az a teendő leginkább a számvevőség dolga, mi sem természetesebb, hogy a tanács az összes irásokat leadta a rendőrségnek, a megállapítandók megállapítása végett. Az ügy pedig, érdemében ezzel ismét újabb halasztást szenved. A miniszter rendelete nemcsak furcsa, de érthetetlen is, mert a hatóság a kéményseprők bevételeit ugyan megállapíthatja a kémények számából, de a kiadásait állapítsa meg. Ez teljesen képzelenség s így a miniszter újabb közbevetett intézkedése nem egyéb az ügy huzás-halasztásánál.

* Ki törődik most a közügygyel. A vidéken a közigazgatás mily könnyen, csakugy pipaszó mellett történik, bizonyítja a bogozslói eset. Tegnap Biharvármegye alispánja távirati értesítést kapott gróf Károlyi Imre nagybirtokostól Bályok biharmegyei községből, amelyben a gróf panasolja, hogy Bályok községben a vörheny már hetek óta járványszerűleg fellépett, de a hatóság semmi intézkedést nem tett annak elfojtására. A járványról a margittai szolgabírói hivatal is értesítve lett, de ez sem tartotta érdemesnek a köteleességéből folyó intézkedések megtételét. A kisközségben jelenleg 20 gyermek fekszik vörhenyben, de azért az iskola még mindig nyitva van s a gyermekek között szabadon terjed a járvány. A távirat vétele után az alispán sürgősen intézkedett s a gróf táviratának közlése mellett szigoruan utasította a margittai főszolgabíró, hogy az ügyben tegye meg az eddig elmulasztott intézkedéseket. Ugy látszik, a vidéken most minden közügynél fontosabb a — vadászat.

* Öngyilkosság. Tóth Eszter báráncsi illetőségű cseléd, állítólag azért mert gazdája lopással gyanúsította, gyufaoldatot ivott. Bevitték a kórházba, ahol dacára a gyorsan alkalmazott orvosi segélynek, ma délelőtt ki-szenvedett.

* Eltűnt. Markovits István 14 éves fiú, foglalkozására nézve faüzleti gyakornok, Nagy-

váradon lakó szüleitől tegnap megszökött s azóta ismeretlen hollétű. Az aggódó szülők ez uton kérnek hirt eltűnt fiukról.

* Magyar daltársulat a korona kávéházban. A nagy zsidónapi megszüntével azaz hétfőn és minden este egy jól szervezett férfi- és nőtagokból álló daltársulat tartja előadásait. Naponta változatos műsor. Egész éjjel nyitva. Kezdeté este 9 és fél órákor. Belépti díj nincs. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel Klein Lajos, kávé.

* Tánciskola. Kovács Tivadar balletmester a párisi táncműv. okl. tagja ez évben nov. 1-én nyitja meg táncintézetét a Zöldfászálloda nagytermében. Az idei szezomban rendkívüli sok bájos újdonság kerül oktatásra, azonkívül az egész konografiai táncművészet és testesthetika. Külön gyermek csoportok, kiad és esti tantolyamok, boston kurzusok. Védnökségek alatt álló csoportokhoz való beosztás iránt értekezhetni lakásomon Schlauch-tér 2. hol egyszersmind az összes kurzusokra már most lehet beiratkozni.

* Katonazene. Vasárnap délelőtt a »Pannonia«-étteremben nagy délelőtti hangverseny a következő műsorral tartatik: 1. Baga. »Papa-Mama«-tipegő a »Baba-tündér«-c. balletből. 2. Strauss. »Varázskeringő. 3. Hermann. Nyitány az »arany korona«-c. operához. 4. Balfé. »Ab-ránd a »Cigányok«-c. operából. 5. »Magyar dalok«. 6. Ischpold. »Szerlem, kedv és élet«-egyveleg. 7. Kraul. »Vigadj magyar«-egyveleg. 8. Lehár. Egyveleg a »Vig özvegy«-c. operettből. 9. Szkinse. »Hamis nyomon«-egyveleg. 10. Schneider. »Sétakocizás«-gyorspolka.

* Tátray Gusztáv Rákóczi-uti üzletében a kézimunkák valóságos műremekei láthatók. Fontos ezt tudni a szülőknek az iskola évad elején, annál inkább, mert a cég áruraktára vétel kényszer nélkül is megtekinthetők.

x Náci bácsi mozija. Van szerecsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy sikerült egy elsőrendű Párisi mozgókép-gyárral összeköttetésbe lépni. És így azon helyzetben vagyok, hogy vendégeimet a legjobb műsorral szórakoztassam. Kedvező időben az arnyas kert-helyiségben, kedvezőtlen időben a nagyteremben. fognak tartatni minden nap az előadások. A n. é. közönség rendelkezésére állandóan friss csapolású Dréher-sör, tisztán kezelt borok, kitűnő konyha, figyelmes kiszolgálás. A műsor minden három napban teljesen új.

* Új vendéglő. A volt »Kecskeméty féle«-vendéglő — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl János* vendéglős vette meg. Nagy helyiségek. Kitűnő borok és frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* Borsalino őszi kalap újdonságai Reichard áruházába megérkeztek.

Legújabb őszi kalapok és férfi divat újdonságok megérkeztek ROTH M. UTODÁNÁL.

* Női-ruha kiállítás van állandóan *Weber Testvérek* üzletben a Bémer-téren. A legújabb párisi modellek az őszi idényre már megérkeztek és az üzletben vételkényszer nélkül megtekinthetők. A cég mai hirdetésére felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

TÁVIRATOK.

A spanyol király elutazása.

Budapest, okt. 3. XIII. Alfonz spanyol király délelőtt fél 12 órákor elhagyta a királyi vár krisztinavárosi szárnyában levő lakosztályát és udvari fogaton a diszkisérrel mellé beosztott báró Steidinger tábornagygyal a miniszterelnöki palota elé hajtattott. A király, aki lovasági tábornoki diszruhát viselt, leadatta dr. Wekerle Sándor miniszterelnök számára névjegyét.

A király névjegyét dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknek, aki ez időben a minisztertanácsban elnökölt, kézbesítették. A spanyol király ezután gyalog a várkertnek a miniszterelnöki palotával szemben levő kapuján a várkertbe s onnan lakosztályába ment.

A királyi várpalota új éttermében ma déli fél 12 órákor déjeuner dinatcire volt, amelyen királyunkon és felséges vendégein kívül az uralkodóháznak Budapesten időző összes tagjai, a spanyol királyi pár kíséretei és az udvari méltóságok vettek részt, számszerint összesen 58 személy. A spanyol királyi pár délután 3 óra 15 perckor utazott el Bécs felé a nyugati pályaudvarról. Ő felsége a vasuti állomásig kísérte el felséges vendégeit. Az első kocsi XIII. Alfonz és királyunk ő felsége foglalt helyet, a másodikban Viktória királyné Mária Annunziata főhercegnővel ült, a harmadikban San Carlos hercegnő főudvarmesternő, Cziráky Béla gróf főudvarnagygyal, a negyedikben Viana márki főudvarmester és Paar gróf főhadsegéd, az ötödikben Santo Mauro herceg palotafőnök Steininger báró tábornagygyal. A pályaudvarra menet ugyanazt az utvonalat használták, mint a megérkezéskor.

A pályaudvaron Ferenc József ő felsége Bárczy polgármester és Boda főkapitány előtt kifejezte megelégedését úgy a megérkezés, mint az elutazásnál tapasztaltak felett. A spanyol király Bécsbe utazott, ahonnét négy napra Frigyes főherceg mosonmegyei birtokára megy vadászatra.

A szerb patriarka beiktatása.

Budapest, okt. 3. Kariócán a szerb egyházi kongresszus okt. 7-én kezdődik. A királyi biztos közölni fogja a patriarka megerősítését s az ünnepies beiktatás okt. 8-án megy végbe

Gerstenbrein Tamás és Társa

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador szíremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírboltok s sírkövekrenoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és **sírkőgyár.**

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz. Központi iroda Nagyszében Fleischer u. 17.

Fióktelepek: Déva. Kolozsvár. Bánpatak

a Péter-Pál templomban. A városban levő vendéglőkben már az összes szobák le vannak foglalva.

Bánya robbanás.

Pécs, október 3. A közeli kőszénbányában délután robbanás volt, amelynél 1 munkás meghalt, 11 megsebesült.

A vámegyesség Romániával.

Budapest, október 3. A román kormány megbízottai Bécsbe érkeztek az Ausztria-Magyarországgal kötendő vámszerződés tárgyalására.

A delegációk a király előtt.

Budapest, október 3. A delegációk csütörtökön tisztelegnek Ő Felsége előtt. Előbb az osztrák, majd a magyar delegátusokat fogadja Ő Felsége.

TANÜGY.

Az iparos továbbképző tanfolyam államosítása.

Ugy Nagyvárad város közigazgatási bizottsága és törvényhatósága, valamint az ipartestület és az iparoktatási bizottság már évek óta sürgette, hogy ipari szakiskolát állítson fel Nagyváradon a kormány, nem csak azért, mert a város főként iparüző központ, hanem azért is, mert itt minden más tekintetben is meg van minden előfeltétele úgy a fémipari, mint a faipari szakiskolának.

A kérésnek azonban nem volt eredménye, mert az újabb ipari szakiskolákat más városok elkaparintották.

A sok késés és sürgetésnek csupán annyi fogantatja lett, hogy tervbe vette a kormány a nagyváradai ipari továbbképző tanfolyam államosítását, amelyből talán mégis csak megszületik később az ipari szakiskola.

Az ipari továbbképző tanfolyam államosítása tárgyában a kereskedelmi miniszter Gaul Károlyt, az iparművészeti iskola és technológiai iparmúzeum igazgatóját küldötte ki, aki tegnap meg is érkezett Nagyváradra.

Az államosítás ügyében ma, vasárnap, délelőtt 9 órakor értekezlet lesz a városházán, a melyen részt vesz az iparoktatási bizottság, az ipartestület elnöksége, a kereskedelmi és iparkamara és a város kiküldöttje.

A városi tanács e tárgyban tegnap rendkívüli ülést tartott s megbizta Lukács Odön tanácsnokot, hogy az értekezletet vezesse, mivel Ragány János iparokt. biz. elnök távol van.

Az iparoktatási bizottság elnöksége az összes tagokat meghívta az értekezletre.

A miniszteri kiküldött megérkezése alkalmából az iparoktatási bizottság, s a tantestület tagjai a Pannoniába gyűltek egybe társas vacsorára, amelyen a vendéget Lukács Odön tanácsos üdvözölte, mint a város vendégét.

EGYESÜLETEK.

A 48-as népkör gyűlése. A nagyváradai 48-as népkör választmánya ma, vasárnap délelőtt feltizenegy órakor a Zöldfa szállodában levő helyiségében gyűlést tart, melyre a Kör választmányának tagjait ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Tündérszerzem. Este: Mókus.

Hétfő: Mókus.

Kedd: Bánkbán.

Szerda: Tatárjárás.

Csütörtök: Dollárkirálynő.

Péntek: Gépirókisasszony.

Szombat: Mókus.

Vasárnap délután: Biboros. Este: Görög-rabszolga.

Igazságszolgáltatás.

Az októker havi esküdték.

A nagyváradai kir. törvényszéknél tegnap délután ejtették meg az októker havi esküdték kisorsolását.

Rendes esküdték: Glücksmann Ármán kereskedő, Balogh Sándor Nagyszalonta, Keller József magánzó, Kandel József kereskedő, dr. Poyvár Özsék ügyvédjelölt, dr. Weismann Lipót ügyvéd Margitta, Kopócsy Endre számtiszt, Kóte Antal földbírt. Komádi, Sztankovits József kereskedő, Réz Mihály isk. felügyelő, Bihari János tanító B.-ujfalú, Seprényi Lajos kőműves Komádi, Siller Árpád, P. Szabó Sándor Okány, Simonyi Ernő tanár, Bordé Ferenc főjegyző, Komlóssy József gazd. tanácsos, Báthory László iroda-tiszt, Weingärtner Andor titkár, Márton István Szalonta, Berényi Béla főkertész, Tatár Zoltán főmérnök, Fésüs Dániel Komádi, Kállay József M.-Telegd, Füsüs Lajos M.-Keresztes, Váczy Bálint Komádi, Kolliner Miklós kereskedő, Kálmán Károly Bihardiöszeg, Czillér Imre kereskedő, Schwarcz Antal kereskedő.

Póttagok: Móra Gáspár, Acs Sándor, Boros Lajos, Mezey Dezső, Fakus Kálmán, Fröhlich János, Huszár Adolf, Rölich Lajos, Kovács Pál, Plósz Aron.

A püspök zsarolói. A hosszúra nyult tárgyalás végét ért. A bizonyítási eljárást éjtélkor befejezték. Utolsó tanu Párvy Sándor püspök volt. akinek eskü alatt tett vallomása végképen lesújtotta a vádlottakat. Tegnap csak fél 12-kor kezdődött a tárgyalás, de már 10 órakor ember ember hátán szorong az esküdtészeki terem folyosóján. Az ügyész és a védők újabb tanukat jelentettek ke és azoknak kihallgatását kérték. A bíróság a bizonyítás kiegészítéséről döntött s ezután a pörbeszédre került a sor.

Az ítéletet éjjel 12 órakor hirdették ki mely szerint Kovács Klotildot 4 évi, Bodornét 2 évi és Dán Annát 1 és fél évi börtönre ítélte a törvényszék. Hegedüs Saroltát felmentették.

Elhalasztott esküdtészeki tárgyalás. Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy Boku Szevér az Aradon megjelenő »Tribuna« szerkesztője ellen izgatás miatt indított sajtóper tárgyalását folyó hó 3-ára tüzte ki a királyi törvényszék.

Boku Szevér azonban súlyos beteg, a tárgyaláson nem jelenhetett meg, így a királyi törvényszék a fő tárgyalás megtartását bizonytalan időre elhalasztotta. Elrendelte egyszerűen, hogy a vádlott orvosi felügyelet alá helyeztessék, hogy amint egészséges lesz, a fő tárgyalás kitűzése iránt intézkedhessék.

NYILTTÉR.

Vorzügl. Sprachlehrerin Deutsch, Engl., Franz. sucht Stunden. Adr. Exp.

10,000 darab kitünő minőségű

≡ téгла eladó. ≡

:: Cím a kiadóhivatalban. ::

Deutsche Dame wünscht Mittagstisch in guter Familie. Off. mit Preisangabe an Franz A. Reissert, Lehrer in Rakocyt 35.

A Biharmegyei Takarékpénztár

zálogháza e hó 14-én

árverést tart

Kéretnek a t. felek zálogjegyeik rendezésére.

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 3.

Osztrák hitelrészvény	—	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	—	748.—
Leszámitoló bank	—	—	743.75
Rimamurányi	—	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	—	692.25
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 3.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. okt. 3.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	93.50
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	94.50
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön	—	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	145.—
Osztrák járadék papirban	—	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	—	689.50
London vista	—	—	240.—
Páris vista	—	—	95.50
20 márkás arany	—	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	—	19.09
Német birodalmi márka	—	—	117.62

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Vendéglő átvétel!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

Kolozsvári utca

53. szám alatti vendéglőt átvettem a hol kizárólag tisztán kezelt jó italokról és elismert jó konyháról állandóan gondoskodva van.

Tömeges pártfogást kér **Glicce Antal,** vendéglős.

Kevéssé használt

irodai rács pénztárazstallal, továbbá két vasajtó és egy vasablak eladó. Bővebbet **Magyar bank** részvénytársaságnál.

Tűzifát

legolcsóbb napi árakon házakhoz szállítanak

Weiszberger és Társa tűzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos** Nagyvárad, Fő-utca Nyíri ház
Fatelepe: Várad-Velence. — Telefon: 688.

ELADÓ BUTOROK

A ZÖLDFÁ SZÁLLÓ

emeleti helyiségeiben e hó 6-án vagyis kedd délutántól kezdődőleg számos szoba berendezés kávéházi és vendéglői butorok, edények stb. kerülnek darabonként is eladásra, amit a venni szándékozónak ezennel tudomásul adunk.

ÉRTESÍTÉS.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

rőfös és divatáru-cikkekben — Kossuth-utca elején —

Pollák Zsigmond

divatáruházában van, hol a **tulhalmozott nagy raktár** kissebbitése végett minden itt fel nem sorolható cikkek **meglepő olcsó árban** lesz árusítva. — Tisztelettel

POLLÁK ZSIGMOND

Harmos János Naponta 3-szor

:: pékmester :: friss sütemény.
NAGY-VÁRAD,
:: Uri-utca. :: Sütések elfogadtatnak.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a. TELEFON 180. TELEFON 180. Gazdálkodóknak gépolaj továbbá-zsir, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmaz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb arányú kedvezmények

Kovács József

katonai- és polgári cipész. Ortophéd munkák

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében **1 koronás** szövetkezetet alakít.

Közgazdasági Koronás Takarékek és Hitel szövetkezet címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszedését minden helybeli szövetkezeti-taglakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári útján portó mentesen teljesíthetik.

Közgazdasági Bank R.-T.

Gőzmosóda vegytisztítógyár

Nagyvárad, Gilányi-utca.

Mos, vasal s ve yileg tisztít

Mindennemű fehérneműek mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegytisztítóban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legzakszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját

kocsijainkkal eszközöljük.

Vidéki és városi telefon szám 398.

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban.

!!! Idei akác méz !!!

NAPONTA friss tea-vaj

NAPONTA frissen pörkölt kávék

NAPONTA legizletesebb francia faj

csemegezőlő szétküldés.

BORNYOMÓ ZSÁKOK,

ÜRMÖSÁGYHOZ szükséges anyagok. Nemkülönben tiszta és friss fűszerárak a legelőnyösebben beszerezhetők

MEZEY JÁNOS ÉS TÁRSA

fűszer és csemege üzletében Szent László-tér nagyvárad takarékpénztári épület. Telefon 249.

! Friss töltésű ásványvizek. !

Tötös Mihály

Épület és diszmű bádigos mester
:: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget hogy épület és diszmű bádigos munkáim mellett elfogadok teljes fürdő berendezéseket, szőkőkú akat és vízvezetékeket saját rezervával, ugyszintén házaknak egész éven át jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költségvetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386. Ugyan ott két tanuló felvétetik.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Szüretre

tüzijátékok, raketták és göröglüz nagyban és kicsinyben kaphatók.

BORNYOMÓ ZSÁKOK
és ürmöshöz való szerek.

Továbbá ajánlom mindenemű faj-kávéimat úgy nyersen, mint pörköelve. A nap bármely szakában friss pörkölés, továbbá a marokkói császárságból darált kávémát kilónként **1 frt. 68 kr.**-ért. Friss idei főzelékek s déli gyümölcsök s a mai naptól Kugler (Gebraud) mignon süteményei, csukokái, csokoládé és teakenyerei kaphatók : : :

KÁDÁR JANOS fűszer és esemege üzletében.

Tenyész sertés eladás.

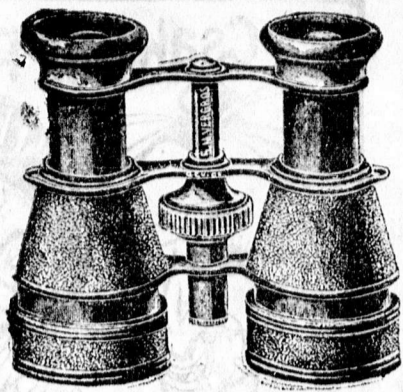
A báró Königswarder-féle kiállításokon többször első díjjal kitüntetett **mangalica-sertés állomány 160 drb 2-3 hasas koca 30 drb 1^{1/2}-éves tenyészkan** eladó.

Ugyanott iskolázott kiváló szép növésű 180—220 centiméter magas

luczfenyők

kaphatók. Ara helyben földtömbbel kiásva 100 drb.-nál á 1 kor. 1000 drb.-nál á 90 fillér. Csomagolva vasuti állomáshoz szállítva 20 fillérrel több

Kisszántói uradalom
u. p. Bors Biharm.

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látcsövek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

látészernél Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközöltetnek!
Saját műhely!

Spitz Jenő

épület üveges
Nagyváradon,
Nagy Teleky-utca 16. sz.

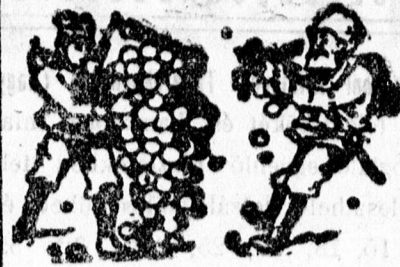
Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy egy a mai kornak teljesen megfelelő üveg, porcellán, tükör és kép üzletet nyitottam. Raktáron tartok mindentféle szervizeket, lámpákat, tükröket, képeket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Elfogadok képek keretezését, épületek üvegezését és egész éven átali jókarban tartását mérsékelt árak mellett.

Nagyobb épületek üvegezéséhez költségvetéssel szolgállok. Szíves meghívásra bárhol megjelenek. Csak kérem egy levelező lappal felkeresni méltóztassanak. A nagyérdemű közönség pártfogását kérem.

Spitz Jenő, üveges
Egy liter petróleum 20 fillér.

Szőlő-oltványokat

szállit,
fajtisztaságért
jótállva
legdusabb
választékban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllömenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: **Caspári Frigyes,**
Medgyes 39. sz. (Nagyküküllő-megye.)

Tessék képesárjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendeléseinek megtétele előtt az ismerős személyiségektől egy szó mint írásbeli bizonyítást szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Pénz.

Olcso

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Hzak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérletét** a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

BUZIÁSI PHÖNIX

ASVÁNYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKAS IZU, VASMENTESITETT,
RENDKIVUL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
ÜDIT, GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyógyomódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült hurutjainál, húgykő- és fűvényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

uschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.
Főlerakat Nagyváradon: **Friedl és Jörös** cégnél.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölesőket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 $\frac{1}{2}$, 32, 35, 40, 41, 44 $\frac{1}{2}$ 50 évi törlesztésre.

Kölesőkérvényeket elfogad: BREITENSTEIN és FRIEDLÄNDER Teleky-utca 40. sz. ki egy-szersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

170

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern sty-
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendki-
vül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

Globin

a legjobb és legfinomabb
Czipő tisztítószer

Egyedüli-gyáros: Fritz Schulz jun. részv.-társ Lipcse és Eger.

Megérkeztek az összes őszi és téli újdonságok

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházába,

minden cikkben, őszi és téli modell-felöltők, angol és skót
kostüm-szövetek, blouse-selymek, szörme-collior blouseok és
szoknyák igen nagy választékban és rendkívül jutányos árban
árusítatnak.

== A lelegegánsabb és legjobb kivitelű ==

angol kosztümök, francia ruhák, őszi és téli

peluche és szörme felöltők, ez évben ismét megnagyobbított saját
műtermeimben szintén rendkívül jutányos árban vállaltatnak el.
Művezető főszabász: BÖHM. J. ur, az ÁRVAY JÁNOS és TSA
budapesti cs. és kir. advari szállító cég volt főszabásza.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.

Flegman Ármin

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR

tisztelettel értesíti a n. é. hölgyközörséget, hogy női divat- és confectio-üzletét

**angol és francia
ruha-vállalattal**

kibővítette; mérték utáni toilleket a leggyeszerűbbtől a legdiszesebbig mérsékelt, szolid árban készít, továbbá, hogy a közlegő idény ujdonságait

**kész női felöltőkben,
szövetekben és diszekben**

dus választékban már raktáron vannak.

KÉSZIT:

Mindennemű vasszerkezeteket, vashidakat, vasszerkezetű víztornyokat, víztartályokat, — csigalépcsőzetet, üvegtetőket, vasablakokat, modern vasrácsokat, különleges takaréktűzhelyeket.

**Géperőre berendezett vasszerkezet, épület, mű-
lakatos, sajtoló és csavargyártó telep**

HRAZDIL EMIL — Saját-ház. —
Nagyvárad, Rózsa-u.

Mindennemű lakatos árukban nagy raktár. Vidéki szállításokra berendezkedve. — Tanulók felvétetnek.

KÉSZIT:

M. kir. szab. ablak szellőztetőt, szab. önműködő ajtócsukót. Padlásvilágító és szellőztetőket. Fa és acéldőnyöket napellenzőket, vas és réz portálékat, mindennemű lakatos áruk gyártója.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruháza Nagyváradon. ■
Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán.

Nagyvárad és Biharmegye legnagyobb kész női és gyermekruha áruháza Wéber Testvérek.

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó bevásárlási forrás.

Wéber Testvérek
Bémer-tér.

TELEFON 684.

Megrendelések 2 nap
- alatt készülnek. -

Méretk utáni megrendelések elfogadtnak.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb : kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

KOVÁCS JÁNOS
 elsőrangú cukrászati speciálista
 Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
 Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**
 Kizárólag saját készítményű férfi- és női ruhák készen és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

BARTOS H. és TÁRSA
 NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2. Bazar-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegesek. Allandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők! Folytonos újdonságok! —
 !!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Fűszer és csemege üzlet
Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum 11 kr. Kiváratra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Megérkeztek LEITNER MARTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu latisztokt. (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, csipkeelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Ujlaky István divat és ortopéd — cipész —

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabású úri és női cipőket. Alapított 1894. évben.

Fővárosi izlés.

Blous és Pongyola Kizárólag Vajda és Róna cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarok.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Most nyitott meg az **Európa remek herthelyisége.** Kiváló egészséges hegyi levegő, Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját te-mésű, kiváló borával, finom Dreher sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztük és napernyők megiepo olcsó árakban.

KLINGE ANTAL

cimer-, cim-, díszlet- és templomfestő **MÜTERME**
 Szt. János-utca 11.

Szép kép keretet készítenek olcsón és gyorsan
 — **SZICHTA TIVADAR** üveg kereskedésében —
 Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek, nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kelemes féli kertjében és éttermeiben kiváló italok és ételekről gondoskodva van. **Mindennap zene.**

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszőlőgépek kaphatók

— **Kalenda János cégnél** —
NAGYVÁRAD, Szent László-tér
 (a Holdas-templom mellett.)
 Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,** NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kiváratra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárhol elvitetik és pontosan hazaszállítatnak.
 Városi és vidéki telefon 393.

SEBŐ IMRE

könyv és papír-
 :: kereskedése ::
 Nagyvárad, - Rákóczi-út.

PREIS R., ágynemű raktára NAGYVÁRAD, Kossuth-u. 12.

Intézeti ágyhuzatok, paplan; madrácz, szalmazsák mértékre és készen kapható az ágynemű raktárban Kossuth-utca 12. sz. Fosztott toll állandoan raktáron.

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.

Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, lipői-turó, sajtok, szalámi és főtt prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

GELBERG A.

úri divat szabó
 Beothy Ödön-utca 21. sz.
 állandó raktár a divatosabb kelmékből.

A Kis-piacon KEPES DEZSŐ
 óras és ékszerész üzletében a legolcsóbbak lehet órát, ékszer és gramofont pontosan, jótállás mellett javítani. Ugy-szintén elismert a legolcsóbban csak ott lehet mindenféle fűző, zseb-, inga-órát és kina-ezüst tárgyakat beszerezni.
 Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső,** NAGYVÁRAD, Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádogos
 Szent János-utca 12.
 Fennáll 42 év óta.

Fertőtlenítő (Lawodit) olaj
 Fél kiló 70, egész kiló 1.40.
 lefolyó kanális, csatorna és klozetek fertőtlenítéséhez. Kapható:

Tarsoly és Risztó
 vaskereskedésében a »Vasemberhez«
 Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.

Készíték bármilyenű dolgokat pontos és szakszerű kivitelben a legsolidabb árak mellett. Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)
 Szaniszló-utcai oldalon.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre **angol, skót és belföldi különlegességeim** megérkeztek.

Kiss István úri-divat szabó
 — Színház-utca Adorján ház. —
 Pontos kiszolgálás. — Modern szabás.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boczonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.
 Tisztelettel
VERES JÁNOS fodrász.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!
 Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni, miszerint a **Szacsavay-utca 34. sz. alatt egy mosó- és fenyvasaló tisztító intézetet nyitottam** s ahol csipkefüggönyöket és férfi-ruhák tisztítását valamint mindennemű ruhákat a legolcsóbban s a legpontosabban elvállalok. Kiváratra házhoz is küldök a ruhát átvenni s azt vissza is szállítom. A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradtam tisztelettel
LENER CZILL.